

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ

Гавриш Н. В., Васильєва С. А., Рагозіна В. В.

**ВИХОВУЄМО І РОЗВИВАЄМО
ДИТИНУ РАННЬОГО ВІКУ:
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК**

Кропивницький
2021

УДК 373.24.015.3
В 41

*Схвалено для використання в освітньому процесі рішенням
Експертної комісії з дошкільної педагогіки і психології
МОН України*

(протокол № 3 від 25 червня 2021 року).

*Рестраційний номер у Каталогі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам №1.0009-2021*

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Інституту проблем виховання
НАПН України (протокол № 5 від 27.05.2021 р)*

Авторський колектив:

Гавриш Н. В., Васильєва С. А., Рагозіна В. В.

Рецензенти:

Цвєткова Г. Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Макаренко С. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Маріупольського гуманітарного університету.

Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку: навчально-методич-
В 41 ний посібник / Гавриш Н. В., Васильєва С. А., Рагозіна В. В.; за заг. ред.
Н. В. Гавриш. — Кропивницький: Імекс-ЛДТ, 2021. — 158 с.

ISBN 978-966-189-612-2

Навчально-методичний посібник висвітлює основні питання організації освітньо-виховного процесу в групах раннього віку: підходи до планування освітньої роботи в розвивальному середовищі груп раннього віку; принципи організації освітнього процесу; методичні рекомендації та ефективні технології фізичного, мовленнєвого, художньо-естетичного розвитку малюків. Подано планування освітнього процесу з дітьми третього року життя. У посібнику представлено прогресивні практики освітньої роботи педагогів з дітьми раннього віку експериментальних дошкільних закладів, схарактеризовано ефективні засоби й технології раннього розвитку.

Для вихователів дошкільних закладів, студентів і викладачів педагогічних ВНЗ, а також батьків.

УДК 373.24.015.3

ISBN 978-966-189-612-2

© Інститут проблем виховання НАПН України, 2021
© ТОВ «Імекс-ЛТД», 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА (Н. В. Гавриш).....	5
1. ПЕДАГОГАМ ГРУП РАННЬОГО ВІКУ	9
1.1. ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО..	9
1.1.1. Фізичний розвиток дітей третього року життя в освітньому процесі груп раннього віку (С. А. Васильєва).....	9
1.1.2. Соціальний розвиток дітей раннього віку (Н. В. Гавриш).....	13
1.1.3. Реалізація завдань мовленнєвого розвитку малюків (Н. В. Гавриш).....	16
1.1.4. Художньо-естетичний розвиток дітей раннього віку (В. В. Рагозіна).....	22
1.1.5. Організація освітнього процесу в групах раннього віку (Н. В. Гавриш, С. А. Васильєва, В. В. Рагозіна).....	31
1.2. ПРО РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ГРУП РАННЬОГО ВІКУ.....	46
1.2.1. Освітнє середовище як засіб особистісного розвитку дітей раннього віку (Н. В. Гавриш).....	46
1.2.2. Організація рухової діяльності у дітей в розвивальному середовищі (С. А. Васильєва).....	50
1.3. ПРО ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВИХОВАННЯ Й ОСВІТИ ДІТЕЙ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ.....	61
1.3.1. Дидактико-методичний супровід рухового розвитку дітей третього року життя (С. А. Васильєва).....	61
1.3.2. Дидактично-методичний супровід пізнавально-мовленнєвої діяльності дітей третього року життя (Н. В. Гавриш).....	70
1.3.3. Дидактико-методичний супровід образотворчої діяльності дітей третього року життя (В. В. Рагозіна).....	74
1.4. РОБОТА З МАЛЮКАМИ В АДАПТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД (протягом вересня — першого місяця навчального року).....	85
1.4.1. Коротко про суть адаптаційного періоду (соціально-комунікативний і мовленнєвий розвиток) (Н. В. Гавриш).....	85

1.4.2. Коротко про організацію художньо-естетичної діяльності на етапі адаптації малюків до ЗДО (В. В. Рагозіна)...	88
1.4.3. Поради щодо організації рухової діяльності в адаптаційний період (С. А. Васильєва).....	90
1.4.4. Організація ігрової діяльності в адаптаційний період (Н. В. Гавриш, С. А. Васильєва, В. В. Рагозіна).....	92
1.4.5. Поради щодо сенсорно-пізнавального розвитку в період адаптації (В. В. Рагозіна).....	95
2. БАТЬКАМ МАЛЮКІВ.....	97
2.1. Поради батькам в організації різних видів діяльності з малюками (Н. В. Гавриш, С. А. Васильєва, В. В. Рагозіна).....	97
2.2. «Поряд і разом щодня»: методичні поради щодо організації спільної рухової діяльності з малюками (С. А. Васильєва).....	112
2.3. Методичні рекомендації для батьків щодо забезпечення безпечного середовища в умовах родинного виховання (В. В. Рагозіна).....	117
2.4. Як допомогти дитині жити в злагоді з іншими й у згоді із собою (Т. . О. Пономаренко).....	122
3. ДІТЯМ.....	125
3.1. Ігри й забави для найменших (руховий розвиток) (С. А. Васильєва).....	125
3.2. Мистецтво — малюкам. Перелік картин та ілюстрацій для використання в роботі з дітьми раннього віку (В. В. Рагозіна).....	138
3.3. Корисні ресурси: журнали і газети для розвитку дітей раннього віку (В. В. Рагозіна).....	140
3.4. Художнє слово — малюкам. Тексти для використання з дітьми раннього віку (речівки, руханки, вправи з текстами) (добірка Н. В. Гавриш).....	146
3.5 Ігри для гарного настрою (добірка О. К. Безсонової).....	148
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	153